

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVIII, broj 37

13. rujna 2018.

cijena 200 Ft

U 95. ljetu hrvatskog hodočašća Narda preuzela kip Putujuće Celjanske Marije

Cro Tour 2018

3. stranica

Prevoditeljski kamp „László Németh”

8. stranica

Otvaranje školske godine u HOŠIG-u

10. stranica

Komentar

Korak po korak

Gradišćanskohrvatskoj književnici u Austriji, Cogrštofki Ani Šoretić je prošlo ljeto izdana knjiga s naslovom „Korak po korak“, ku preporučuju svim onim ki su putovali, ki putuju, ali ki budu putovali pišice u Celje/Mariazell. Ja knjigu još nisam imala priliku prelistati, ali silno me zanima ke riči su priložene za vjernike za batrenje, bistvanje, mudrosti u ti fizički i mentalni iscrpljenosti ke ćutiti more človik za 30, 60, 90, 120, a na kraju za 160-imi, kod Bizonjcev i za dvistovimi kilometari. Vik sam si obećala da u Celje idem isključivo na noga, ne na autobusu, ne autom, ali ljetos silom prilik i ja sam bila jedna od putnic ka se je med tristo vjerniki u augustuškoj zori otpravila u štajersko Celje, u dom Majke slavskih narodov, Velike Gospe Ugrov i Velike Majke Austrije. Mislila sam da ovput ćuti, kad se prekorakne prag celjanske bazilike, daleko neće biti iste kot onda, kad se u grupi jaćuč klekneš, u glavi i tijelu izbruseno na napore i muke minulih danov, pred zlatnim oltarom Majke Božje Celjanske, ali moram priznati, teško mi je bilo vjerovati da će emocije u 95., jubilarom ljetu skupnoga hrvatskoga shodišća, ufam se reći svih nas, uprav tako okružiti, oblada ti, potresti u dobrom smislu riči, kot i prlje, svako ljeto. Veličanstvena je bila i ta ćut da smo dilniki one male grupe ka je te nedilje zastupala sve one ki su nas iz doma molitvom i blagoslovom poslali na put u Austriju, vjerojatno isto tako kot i u minuli časi, spolom, kad su se naši Gradišćanski Hrvati s ovoga kraja dali na putovanje, znajući točno ka je ta milost, za što se zahvaljuje, ka se prosi i moli i koje je to ljudsko ofrovanje s kim se stane pred oltar Blažene Divice Marije i u tom svetišću.

Kip Putujuće Celjanske Marije preselio se je iz Celja u novi dom i od kraja augustuša do dojučega augustuša stanuje u Nardi, a i Pinčenoj dolini, kade čez jedno ljeto postat će hrvatska Majka sprohodnica, zagovornica, braniteljica svim onim ki se sa zaufanjem obraćaju k njoj. Korak po korak, potribujemo čuda molitvov i pokore za ovu diku, ovu čast i ov milostivni dar u 45. godišnjici, u kojoj Marijin kip ljubavi i nježnosti svojom nazočnošću neprestalno spaja sve Gradišćanske Hrvate!

Tiho

Glasnikov tjedan

Povodom početka školske godine 2018./2019. zamjenica ombudsmana za narodnosti naglasila je važnost narodnosnoga javnog obrazovanja. Radi očuvanja samobitnosti i razvoja narodnosti ključnu ulogu ima očuvanje materinskoga jezika te poticanje mlađih naraštaja usvajanju jezika narodnosne zajednice i njegova svakodnevna uporaba. Naglasila je važnost narodnosnog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj, te njegove rezultate i izazove pred kojima se on nalazi. Uz obiteljski odgoj na materinskom jeziku najvažnija su mjesta one ustanove gdje se pruža mogućnost djeci pripadnika narodnosti da odgoj i obrazovanje imaju u potpunosti ili djelomice na narodnosnom jeziku.

Temeljem Zakona o narodnostima 2011. godina CLXXIX. 12. § točka b), osoba pripadnik dane narodnosti ima pravo na javni odgoj i obrazovanje i prosvjetu na materinskom jeziku. Isti zakon u 19. paragrafu govori o kolektivnome pravu, narodnosne zajednice, pravu utemeljenja i održavanja, preuzimanja od drugih organa narodnosne ustanove. Djeca i mladi pripadnici narodnosti mogu sudjelovati u predškolskom, osnovnoškolskom, gimnazijskom, srednjostručnom obrazovanju, imaju pra-

vo na domski smještaj i sudjelovanje u visokoškolskom obrazovanju na materinskom jeziku.

Praksa je da djeca koja sudjeluju u narodnosnom obrazovanju s različitim znanjem jezika stižu u ustanove, tako je prvi zadatak narodnosnih pedagoga postizanje postojanoga jezičnog znanja i saobraćaj na materinskom jeziku.

Zamjenica ombudsmana za narodnosti upozorila je na činjenicu iako se tendencije poboljšavaju, jer svjedoci smo znatnog razvoja, na polju narodnosnih udžbenika i pomagala ima još mnogo posla, jednako i na polju usavršavanja pedagoga. Neprekidnost narodnosnog odgoja i obrazovanja u opasnosti je jer tek 64 % učenika koji

sudjeluju u osnovnoškolskom obrazovanju bira narodnosnu srednju školu, a još je tužnije ako se zna da među maturantima tek njih 4 – 6 % bira narodnosni pedagoški model. Važnim je smatrala naglasiti da mogućnosti narodnosnog obrazovanja, odnosno narodnosni školski sustav u održavanju

narodnosnih samouprava tek su onda sposobni ispuniti svoje zadaće – očuvanje i njegovanje narodnosne samosvojnosti – ako roditelji pripadnici narodnosti žive s ponuđenim mogućnostima i u što većem broju odluče da će djecu upisati u narodnosne obrazovne ustanove. Obrazovanje u narodnosnim školama uz pružanje jamstva za osiguravanje opstanka narodnosnog jezika i samobitnosti bude i vrsno obrazovanje koje će osiguravati mogućnost daljnega školovanja.

Branka Pavić Blažetin

„U očuvanja samobitnosti i razvoja narodnosti ključnu ulogu ima očuvanje materinskoga jezika“

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.

Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia

Cro Tuor 2018

Biciklijada Hrvata u Mađarskoj kroz Baranju

U suorganizaciji Hrvatske državne samouprave odnosno njezina Odbora za mladež i šport, te Hrvatskoga kulturnog i športskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, od 24. do 26. kolovoza organizirana je državna Biciklijada Hrvata u Mađarskoj 2018. Četvrti Cro Tuor zaredom, koji je startao prije četiri godine u Gradišću, zatim nastavljen u Pomurju, te Podravini, ove je godine vožen kroz Baranju, a sudionici su u tri dana vozili više od 120 kilometara. S jednim ili više sudionika zastupljene su sve regije, izuzev Pomurja, odakle ove godine zbog istodobnih priredaba, nažalost, nije bilo prijavljenih. U tri dana i po rutama i po sadržaju ostvaren je vrlo bogat program.

Sudionike Cro Toura na startu pozdravio je HDS-ov predsjednik Ivan Gugan

Četrdesetak sudionika startalo je u petak, 24. kolovoza, ispred Hrvatske kuće u Pečuhu gdje je upriličeno svečano otvorenje Biciklijade. Tom su prigodom na Jókaijevom trgu sudionike pozdravili župan Baranjske županije Zoltán Madaras i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. Nakon polaska biciklisti su prvo obišli središte grada Pečuha: Hrvatski klub Augusta Šenoae i Hrvatski obrazovni centar Miroslava Krleža gdje je organiziran i dvodnevni smještaj sudionika. Toga se dana vozio 41 kilometar po južnoj Baranji. Sudionici su obišli Kukinju i Mlinsku dolinu (Malomvölgy), zatim Salantu, Đudu, Šikloš i Harkanju, a tijekom večeri dan završili u Salanti zajedničkom večerom i druženjem. Drugoga dana, u subotu, 25. kolovoza, pak preko središta grada vozili su u okolici Pečuha 43 kilometra rutom Kozar, Mišljen, Semelj, Sukit, Pogan i Udvar, a dan završili ponovno u Kukinju s druženjem i zajedničkom večerom na Bošnjačkom sijelu. Završnoga dana, u nedjelju, 26. kolovoza, po dolasku u Olas vozili su put Katolja i Vršende sve do Mohača, ukupno 40 kilometara. Po dolasku u Mohač, u ranim popodnevним satima u Gradskoj kući sudionike je primila mo-

U Mohaču

hačka dogradonačelnica Erika Bodor Kovács koja ih je ukratko upoznala s poviješću i znamenitostima toga podunavskoga gradića, nakon čega je u Čitaonici mohačkih Šokaca uza zajedničku večeru i druženje održano i zatvaranje ovogodišnje Biciklijade. Dodajmo da su se Cro Tuoru pridružili između raznih postaja i domaćini.

Kako nam uz ostalo reče predsjednik Odbora za mladež i šport, ujedno jedan od glavnih organizatora ove državne priredbe, sve je počelo 2015. godine kada su počeli razmišljati kako povezati hrvatske regije u Mađarskoj. Krenuli su iz Kemlje i obišli cijelo Gradišće, a od samih početaka svake godine bicikl vozi jedan od najstarijih i najstrajnijih Fabijan Frank. – Tada još nismo mislili da će to biti biciklijada i Cro Tuor, prisjeća se Arnold Barić, jer mogao je to biti i nogomet, ili folklor, tako da svatko predstavi svoju regiju, a da se ide od regije do regije, da se što bolje povežemo, da bolje upoznamo jedni druge. Da se naprosto osvijestimo kako smo svi mi isti Hrvati od Gradišća do Bačke, iako nas krasi povijesne, jezične, kulturne i tradicijske posebnosti. – istaknuo je Barić. Prema njegovim riječima ovogodišnji tuor bio je najzahtjevniji, ne samo fizički zbog terenskih uvjeta nego i zbog toga što je u

Kod Škole Miroslava Krleža

Baranji velik broj hrvatskih naselja i samouprava, što je nemoguće obići u tri dana. Među sudionicima je i ove godine bilo najviše mladih, ali zastupljeni su svi naraštaji od 7 do 76 godina. Uz njega na Cro Tuor vozili su bicikl i suorganizator Krištof Petrinović, voditelj Kulturnog centra „Josip Gujaš Džuretin“, pretežno mladi iz Baranje i Podravine, ali i Budimpešte, te Bačke, jednako kao i jedini sudionik iz Gradišća, iz Kemlje.

Svoje dojmove s nama je podijelio i Szabolcs Szóllósi, sudionik Cro Tuora od samih početaka. –Vrlo je bilo lijepo, ali teren je bio najzahtjevniji od svih dosadašnjih, s mnogo uzbrdica, nizbrdica, ali s prekrasnim krajolikom koji se vozeći biciklom, doživljava na poseban način. Svugdje smo srdačno dočekani i lijepo pogošćeni. Mislim da su svi dali sve od sebe. Društvo je bilo miješano iz raznih regija i raznih dobnih skupina.

Pošto je lani vozila bicikl u Podravini, Marica Dudaš drugi put je sudjelovala na Biciklijadi. Kako ističe, srdačno su dočekani svugdje, ljudi su bili vrlo dragi i susretljivi. Najviše ju je dojmilo spuštanje do crkve u Đudu, ali jednako tako i posjet udvarskoj župnoj crkvi gdje su skupa molili s tetom Anicom, koja je posebno molila i za našu hrvatsku mladež. S velikim iščekivanjem očekuje sljedeću godinu u nadi da će voziti i Cro Tuor 2019. godine u Bačkoj.

S. B.

Gradišćanski Hrvati u 95. ljetu skupnoga

Ljetos na dvostrukom jubileju je štajerski varoš Mariazell/Celje dočeka već jezer vjernikov, kot svako ljetos, zadnjega augustuškoga vikenda. Gradišćanski Hrvati su točno pred 95-imi ljetos začeli skupno hodočastiti u Celje, koje spravišće med 1939. i 1946. zavolj bojnih vrimen bilo prekinuto da bi se onda 1947. ljetos ponovo ganulo na put Hrvate na ovo hrvatsko shodišće. Ljetos 1973. Gradišćanski Hrvati proslavili su pola stoljeća skupnoga shodišća i tom prilikom je dugoljetnomu peljaču hrvatskih shodišćev Martinu Meršiču ml. darovana kopija Celjanske Marije, za ku je biskup dr. Štefan László predložio da se od ljetos do ljetos čuva na drugoj hrvatskoj fari. Tako u 45. ljetos svojega putovanja štatua je ljetos zašla u Nardu, a prik toga u Pinčenu dolinu. To je pak zvanaredna čast za sve hrvatske vjernike u Ugarskoj, zato se je 26. augustuša, u nediljnoj ranoj zori sedam autobusov, s tristo vjernikov, otpravilo prema Celju da bi svi skupa sudjelovali u svetačnoj svetoj maši kod glavnoga oltara Majke Božje Celjanske, početo od 10 uri.

za naše biskupije, farnike i željimo dalje nositi istinsko svidočanstvo i učvrstiti naša srca u vjeri. Vjera je put koji nosi radosti, tuge i žalosti. Budite podložni jedni drugim, jedni druge tribamo prihvaćati s poštovanjem, otvorenošću, zasluženjem, pokazajući ljubav jedni prema drugim", glušale su riči glavnoga prodikača, ke su sprohadjale jačke nardarskoga zbora i tamburašev ter pjevačkoga zbora KUD Mura iz Murskoga Središća, pod peljanjem Marije Trstenjak. Nardarski tamburaši i pjevači pod rukom dirigenta Slavka Bregovića jur tajedne dugo su se vježbali na proba, je kad u partnerskoj općini u Hrvatskoj, je kad u kulturnom domu Nardes. Na kraju svete maše željezanski biš-

„Svitla morska zvijezda, svita ufanje, o, posluhni sada, moje zdihanje...“, zvučala je u katedrali odlične akustike dobro poznata i gusto pjevana jačka na početku svete maše ku je pohodilo kih 2000 vjernikov iz Austrije, Ugarske, Slovačke i Hrvatske. Superior pater dr. Michael Staberl na nimškom jeziku je pozdravio sve nazočne, dokle je ravnatelj shodišća Željko Odobašić u uvodu poručio: „Prije trideset ljetos je Ivan Pavao II. rekao Gradišćanskim Hrvatom „Budite graditelji mostov!“ Uvjeren sam da mi to danas, skupa činimo“. Glavni celebrant je bio biskup otoka Hvara, mons. dr. Petar Palić uz koncelebraciju dr. Egidija Živkovića, željezanskoga biskupa i još brojnih duhovnikov iz trih zemalj. „Kada se dite čuti najsigurnije? Kad je kod svoje majke. Mi smo danas kod naše Nebeske Majke Marije, željimo moliti, željimo se zahvaliti na svi dari ke u životu imamo. I ja sam zahvalan Gospodinu što danas morem s vami slaviti ovo euharis-

Pri svetoj maši kod glavnoga oltara celjanske katedrale

tijsko slavlje na ovoj prelipoj zemlji Blažene Dvice Marije“, rekao je u uvodu hvarski biskup i nastavio: „Mi smo danas ovde hodočasniki, putniki kroz dolinu suz i željimo prositi Marijin zagovor za sve nas, za Hrvatsku, Austriju, Ugarsku, za domovinu u kojoj živimo. Za naše narode, za našu obitelj za naše stare i mlade i dicu,

kup dr. Egidije Živković se je zahvalio svim hodočasnikom ki su ove dane dospili do Majke Božje Celjanske iz Gradišća, Beča, Ugarske i Slovačke, i peljaču hrvatskoga shodišća darovao dres hrvatske nogometne reprezentacije, dokle se je subratu, gostujućem biskupu iz Hvara osebujno zahvalio da je nas hrabrio u prodiki i da gaji žive veze s Gradišćanskimi Hrvatimi. Ovom prilikom mu je darovan na spominak biskupski križ sv. Martina ter kopija Marije Celjanske i hodočasni štap koji ga neka spominje na naša putovanja. Pri svetačnoj večernici otpodne u dvi ura, klupi katedrale kod glavnoga oltara opet su se napunile. U posebnu liniju su stali u svojoj črljeno-bijeloj kockastoj majici hodočasniki ki su iz Pinčene doline piše došli ljetos u Celje, a fajbegarske grupe iz četirih hrvatskih sel Pinčene doline u uniformi su čekali na zadaću. Željko Odobašić je opet citirao riči Ivana Pavla II., ki je u jubilarnom ljetos pohoda Austrije rekao:

Nardarski ognjogasci prikzamu kip od Cogrštofcov

hrvatskoga shodišća kod Majke Božje Celjanske

Nardarski jačkari i tamburaši s člani KUD-a Mura iz Murskoga Središća

Mons. dr. Egidije Živković, željezanski biskup, predaje dare hvarskomu biskupu mons. dr. Petru Paliću

Hodočasnici, pišaki iz Pinčene doline s ostalimi vjernici na večernici

„Kršćanska vjera je duša kulture u Gradišću“, a ja mislim i ovde u Celju naša vjera, naš hrvatski jezik i naše jačke su duša ovoga shodišća. Posebno se je zahvalio fari Cogrštof ka je u minulom ljetu imala blagoslov s Majkom Božjom Celjanskom i čiji predstavnici toga otpodneva su prikrali kip Putujuće Celjanske Marije fari Narde. Uz zahvalne riči za svaku pomoć, pozvao je sve vjernike na još jedno skupno shodišće u Lovretu, 15. i 16. septembra ter je nazvistiio i osnivanje novoga društva „Hrvat S.A.M.“ na inicijativu željezanskoga biskupa dr. Egidija Živkovića, 6. oktobra, u subotu, u Željeznom. Nadalje je poručio svim „čuvajmo našu vjeru, hrvatsku rič i svoju kulturu“. Edeltraud Čorda, farska savjetnica u Cogrštofu, i Gabrijela Carić, vikarica farskoga savjeta, u pratnji dičjega tamburaškoga sastava su položile obratčun o jednoljetnom boravku Celjanske Marije pri nji. „Doživili smo, kako je biti hodočasno mjesto Majke Božje. To je čast, veselje i skrb i velika odgovornost. Pozdravit smo smili oko 4500 hodočasnika iz Gradišća, Ugarske, Slovačke i Hrvatske. Primili smo 29 grupov s njevimi farniki, dušobrižniki, a na uspomenu na shodišće farski vikar David Grandić darovao je sva-

Kip Putujuće Celjanske Marije iz domačega Celja krenuo u Nardu

koj grupi po jednu sviću. Cogrštofcu su nam bili jako priskočni, pomagali su, pekli, priredjivali, darovali i skrbili da su se hodočasnici mogli dobro čuti u Cogrštofu“, čuli smo uz ostalo od pomoćnika, a njev farnik David Grandić je izrekao takaj riči zahvale za minulo milosno ljetu. „Majka Božja Celjanska nas je ojačala u vjeri,

Majka Božja nas je ohrabrila i nam darovala kroz nje nazočnost mnogo milosti, ke se ne daju opisati. Putujuća Marija Celjanska je med nami živila, bila je naša sprohodnica dan za danom. Mogli smo joj se obratiti s našimi prošnjami i nalogi. Danas se moremo diboko prignuti pred njom i reći joj hvala za sve milosti“, istaknuo je cogrštofski vikar, i sestram i bratom iz Narde zaželjio je u vjeri srčane sastanke i druženja s drugim hodočasnici. Za muzičkimi obradami velikoga gradišćansko-hrvatskoga prijateljskoga zbora

Narde i Murskoga Središća, Tamás Várhelyi, duhovnik Pinčene doline, na tri jeziki se je obratio celjanskom skupu. „Rado bi se zahvalio za ovu čast da u dođući dvanaest miseci moremo imati kip Putujuće Celjanske Marije. Ufam se, da i nam, Nardarcom, Četarcom, Šičanom i Petrovišćanom i svim onim, ki će dojtii k nam, bit će ovo vrime duševno i vjersko obogaćenje i velika milost. I naš zemaljski žitak je jedno shodišće, koje ide, ufamo se dragom Bogu. U ovom prosimo Blaženu Divicu Mariju da nam bude pomoćnica, zagovornica i da nam pokaže pravi put. Od srca pozivam sve vas iz Austrije, Slovačke, Hrvatske i naravno iz Ugarske k nam u Pinčenu dolinu, u Nardu, Gornji Četar, Hrvatske Šice i Petrovo Selo, da se najdemo pri nas i neka bude ta susret jedna štacija našega zemaljskoga žitka“, invitirao je tako sve nazočne duhovnik i pri zadnoj jački ognjogasci Narde su se ganuli s kipom Blažene Divice Marije van iz katedrale. Ujtro su hodočasnike u Celju sprohadjali neobično hladan vjetar i godina, a kad se je Blažena Divica Marija ganula na put u svoj novi dom, u Nardu, nasmihnuo se je Sunce za hrptom celjanskih oblakova.

Timea Horvat

Tradicionalno natjecanje dvoprega u Santovu

Dio posjetitelja

U organizaciji Santovačke konjičke udruge, 25. kolovoza održano je već tradicionalno natjecanje u vožnji dvoprega koje je nakon lanijske godine ponovno priređeno na novouređenom hipodromu. U prijepodnevnom satima natjecalo se u kategoriji „C” u dva kola, sučeljavanjem, uz bodovno kažnjavanje za svaku pogrešku. Stazu sa zaprekama i u drugom kolu odveo je bez pogreške s najboljim vremenom, te tako osvojio 1. mjesto Garac János Varga, član Santovačke konjičke udruge. Najbolji domaći dvopregaši Gábor András i István Reusz završili su na 9., odnosno 10. mjestu. Na natjecanju u rodnom selu i ove je godine sudjelovao Stipan Filaković, član Mohačke športske udruge.

Između dvaju natjecanja C kategorije održano je i natjecanje dvopregaša u D kategoriji, vožnja kroza sučeljavanje u jednom kolu. Prvo mjesto osvojila je Tímea Luncz (Gara), drugo László Szabó (Šikloš), 3. Gergő Reusz, 4. Enikő Reusz... 6. David Szutorcsik, 7. Damir Milojev...11. Divna Filaković (svi iz Santova) i 12. Nora Varga (Gara).

U popodnevnom natjecanju na stazi sa zaprekama održano je samo jedno kolo, uz vremensko kažnjavanje pogrešaka. Najbolji je bio Pál Jovics (Szársomlyó) s 93.32, te je njemu pripao i Putujući kup Joze Kovačeva, 2. János Varga (Santovo – Gara) s 94.6, a

Stipan Filaković redoviti je sudionik natjecanja u rodnom selu.

3. Viktória Vörös (Milkut) 101.01. Najbolji domaći natjecatelji bili su István Reusz, osvojio je 6. mjesto koje se nagrađuje, a 11. je bio Gábor András.

Već po navadi, na kraju je slijedilo svečano proglašenje rezultata i dodjela pehara, koje su dodijelili unuk Joze Kovačeva, priznatog dvopregaša, Stipan Kovačev, nekadašnji dvopregaš Živko Đurić i zastupnik samouprave naselja Stipan Balatinac. Natjecanje je zaključeno karoselom dvopregaša uz glazbu, a cjelodnevni program završen retro-disko zabavom.

S. B.

János Varga, pobjednik natjecanja za Santovački kup

SANTOVO

Pošto je 1. rujna u marijanskome svetištu na santovačkoj Vodici održano XII. državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj, a 8. rujna kod oltara ispred kapelice proslavljeno i župno proštenje svetišta, 13. rujna nastavljaju se pobožnosti u čast Fatimske Gospe. Misno slavlje u povodu blagdana Male Gospe narečenog dana, s početkom u 17 sati predvodit će László Varga, kapošvarski biskup. Dodajmo da će posljednja pobožnost ove jeseni sa svečanom misom biti 13. listopada, iznimno s početkom u 11 sati, a u povodu 10. obljetnice postavljanja i posvete velebnog kipa Blažene Djevice Marije. Misno će slavlje predvoditi kalački nadbiskup dr. Balázs Bábel.

Programi i planovi Udruge baranjskih Hrvata

Udruga baranjskih Hrvata sredinom srpnja u Mišljenu je organizirala ribičko natjecanje, a na njegovim marginama održala sastanak članstva i simpatizera, koje je vodstvo Udruge upoznalo s planovima i programima nastupajućeg razdoblja. Vodstvo čine predsjednica, Mošačanka Marijana Balatinac, tajnica, Salančanka Brigita Štivić i blagajnica, Katoljkinja Ružica Ivanković. Oko stola okupilo se dvadesetak osoba.

Kako reče predsjednica, Udruga je dobila znatna sredstva što za djelatnost što za programe na koje se natjecala kod Ministarstva ljudskih resursa, Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Generalnog konzulata Republike Hrvatske...

Tako je u 2018. godini u kategoriji za podupiranje narodnih civilnih udruga iz Fonda za razvoj ljudskih potencijala Udruga dobila potporu od 800 tisuća forinta; iz Fonda za razvoj

Marijana Balatinac i Ružica Ivanković

Dio okupljenih

ljudskih potencijala u kategoriji potpore za kulturnu djelatnost dobila je potporu za II. županijski hrvatski kulturni i gastronomski festival 200 000 Ft koji će se 8. prosinca 2018. održati u Mišljenu, uz nadijevanje kobasica i zabavu uz Orkestar Juice, od Generalnog konzulara Republike Hrvatske za usavršavanje pjevačkih zborova u Baranji potporu od 4000 kuna. Udruga baranjskih Hrvata za Kamp tradicija baranjske hrvatske mladeži dobila je potporu od 600 tisuća kuna iz Fonda za razvoj ljudskih potencijala u temi dječji kampovi.

Na sastanku je odlučeno koga Udruga baranjskih Hrvata želi nominirati za nagradu Saveza Hrvata u Mađarskoj koja se dodjeljuje u sklopu državnog Dana Hrvata.

Kako reče predsjednica, Udruga ima 750 tisuća za pokrivanje putnih troškova od čega 350 tisuća želi izdvojiti za putovanje u Kamp mladih. Kamp je dok objavljujemo ovaj napis već održan u Podaci, turističkom mjestu smještenom uz jadransku turističku cestu, dva kilometra istočno od Zaostroga, 36 kilometara od Makarske u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Tom su prilikom djeca posjetila Dubrovnik, Makarsku, Mostar... Na put se krenulo 21. kolovoza, a kućama vratilo 26. kolovoza. Pet noćenja, šest dana, dvadesetak mladih u dobi od 15 do 20 godina, čiji dio troškova putovanja i boravaka u iznosu od 20 tisuća forinta su platile mjesne hrvatske samouprave koje su ih prijavile u Kamp. S djecom su na putu bile predsjednica Udruge Marijana Balatinac i Salančanka Ramona Štivić.

U planu je i putovanje na zagrebački Rujan-fest, a 90 tisuća forinta otišlo je na troškove puta u Belišće, gdje su nastupali članovi zborova iz Baranje. Planira se usavršavanje za članove pjevačkih zborova, za što su izdvojena sredstva za honorare i troškove glazbene pedagoginje Aleksandre Čeliković Cvidrak iz Belišća te za troškove okupljanja koje će na sebe preuzeti naselja gdje će se usavršavanja odvijati, Vršenda, Salanta...

Branka Pavić Blažetin

Usavršavanje pjevačkih zborova iz Baranjske županije

Udruga baranjskih Hrvata i ove godine organizira usavršavanje pjevačkih zborova iz Baranjske županije. Na usavršavanje se očekuju hrvatski zborovi iz cijele županije. Ovoga puta će se učiti narodne i crkvene pjesme, koje će biti izvedene na državnom Danu Hrvata u Pečuhu 17. studenoga 2018. Pjesme će podučavati Aleksandra Čeliković u ovim terminima:

22. rujna od 11 do 14 sati u Vršendi, u prostorijama Šokačke čitaonice; 13. listopada u Salanti, s početkom u 15.30 u mjesnom domu kulture; 28. listopada od 14 sati u Pečuhu; 10. studenoga u Mišljenu se od 11 sati održava glavna proba, a 17. studenoga je nastup na državnom Danu Hrvata.

PEČUH

Hrvatski klub „August Šenoa“ organizira posjet Hrvatskomu narodnom kazalištu u Osijek 24. rujna (ponedjeljak) u 18 sati na predstavu OSJEČKI LONG, LONG PLAY. Predstava je nastala prema tekstu Branka Kostelnika u dramtizaciji Davora Špišića. Riječ je o melodrami u formi velike longplejke koja se sastoji od deset prizora i jednog preprizora, odnosno od 10 „pjesama“ i uvodne teme. Predstava opisuje predstavnike i način života mladog naraštaja u Osijeku od šezdesetih do kraja osamdesetih godina, a radnja se odvija na najpoznatijim mjestima grada Osijeka. Posebno je obilježje predstave jezik, tj. govor, a to je kolokvijalni govor kojim su govorili mladi Osječani toga doba. Prijaviti se možete na Fejsbukovoj stranici kluba ili na mob. br. 06/20 525-8256 kod Magdalene Drinoczi.

Prevoditeljski kamp „László Németh“

Ugledni gosti posjetili su Kamp.

Prevoditeljski kamp „László Németh“ održan je i ove godine u lakitelečkoj Narodnoj školi u organizaciji tamošnje Narodne škole i Zaklade za istočno-srednjoeuropska istraživanja i obrazovanje. U sklopu Kampa radilo se u više skupina, jedna je bila hrvatsko-mađarska radionica u kojoj je ove godine sudjelovalo devet polaznika. Hrvatsko-mađarsku skupinu vodila je Lilla Trubić, znanstvena novakinja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. U skupini su sudjelovali s osječke hungarologije Sonja Đelatović, sa zagrebačke hungarologije Borna Marčac, Marija Deželjin, Nada Dasović, s beogradske hungarologije Mihály Orsós, sa slavistike budimpeštanskoga sveučilišta ELTE Milan Kovač, Vanda Kovač i Dalma Perak, a s pečuške kroatistike Dora Azizov.

Već godinama stručni je voditelj Prevoditeljskog kampa „László Németh“ Csaba Gy. Kiss, koji je u suradnji s organizatorima i voditeljima prevoditeljskih radionica osigurao brojne sadržaje, zanimljive predavače po radionicama i one plenarnih izlaganja.

S Hrvatskim glasnikom u ruci

Tako su hrvatsku radionicu između ostalih posjetili glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, a s njim je došao i sudski tumač Ivica Kova-

Sudionici hrvatsko-mađarske radionice s dr. sc. Stjepanom Blažetinom

čević iz Osijeka, te Solgin suradnik David Gregeš, zamjenik voditelja Ureda Hrvatske državne samouprave.

U tajne umjetničkoga prevođenja polaznike hrvatsko-mađarske radionice uveo je dr. sc. Stjepan Blažetin, umjetnički prevoditelj, pjesnik i književni kritik, voditelj Odsjeka za hrvatski jezik i književnost pečuskoga Sveučilišta, i Kristina Katalinić, profesorica na zagrebačkoj hungarologiji, te profesor István Ladányi iz Vesprima, koji prevodi s hrvatskog na mađarski jezik. On je sudjelovao na okruglom stolu gdje je upoznao slušateljstvo s tajnama prevodilačkog zanata. Plenarno su izlaganje o kulturnoj diplomaciji održali Szemán Kiss i István Kollai.

Polaznici su imali sreću pribivati razgovoru s Magdom Németh, kćerkom književnika i prevoditelja Lászlóa Németha. Uskladitelj Kampa Ronald Gaspar brinuo se kako bi se sve odvijalo nesmetano u brojnim radionicama. Uz hrvatsko-mađarsku, radilo se u poljsko-mađarskoj, slovačko-mađarskoj, ukrajinsko-mađarskoj, češko-mađarskoj...

Prevoditeljski kamp „László Németh“ već niz godina uspješno se organizira zahvaljujući neprekidnoj potpori dopredsjednika Mađarskog parlamenta Sándora Lezsáka. U Kampu mogu sudjelovati mladi do tridesete godine, za koje je Kamp posve besplatan, svi oni koji osjećaju poziv za umjetničkim prevođenjem s Mađarskoj susjednom jeziku, odnosno na takav jezik, tako hrvatski, rumunjski, slovački, slovenski, ukrajinski te poljski i češki i prevođenja književnosti tih naroda na mađarski jezik. Ovogodišnji Kamp održan je od 13. do 19. kolovoza, a posjetila ga je i vaša urednica koja je polaznike hrvatsko-mađarske prevoditeljske radionice upoznala s tjednikom Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskim glasnikom, godišnjakom Hrvatskim kalendarom 2018. te platfor

B. P. B.

Trenutak za pjesmu

Večernja pjesma

Na izvoru, u tiho veče,
Sa vodom jedna riječ isteče
Žuboreć isto kao voda.
Tišina drugu riječ mi doda,
A treću vrba ili zova.
Poneku vjetar još mi dadne,
A neka bogzna otkud padne,
I govor mi je pun darova.

Dobriša Cesarić

Sigetska Bitka

SIGETSKA BITKA, sukob kršćanske vojske s Turcima, koji se 1566. godine zbivao kraj sigetske (sigetvarske) tvrđave

U doba ratova s Osmanlijama Siget je bila važna utvrda, koja je čuvala prolaz prema srednjoj Europi. Prilikom tur. opsade, obranila ga je posada pod zapovjedništvom Marka Horvata Stančića. Na svojem pohodu na Beč turska se vojska, sa sultanom Sulejmanom II. Zakonodavcem i velikim vezirom Mehmed-pašom Sokolovićem na

Nikola IV. Zrinski, bakropis 16. st., Mathias Zundten

čelu, s oko 100 000 vojnika i oko 300 topova, poč. kolovoza zaustavila kraj Sigeta i počela opsjedati utvrdu. Grad je branila posada kršć. vojske s oko 2500 vojnika, ugl. Hrvata, kojom je zapovijedao Nikola Šubić Zrinski (1508–66). Posada je hrabro odolijevala premoćnoj tur. opsadi, a provalama nanosila Turcima velike štete, nadajući se pomoći kralja Maksimilijana. Budući da pomoć iz Beča nije stizala, a Turci su potkopali grad. zidine i prodirali u grad, preživjeli branitelji 7. IX. provalili su iz vatrom ugrožene utvrde i tom prigodom gotovo svi izginuli. Sultan je već 6/7. IX. umro u svojem šatoru, ali je vezir Sokolović, tajеći njegovu smrt da mu se vojska ne bi razbježala, prekinuo pohod na Beč i vratio se u Carigrad. Junaštvo N. Zrinskoga zadivilo je kršć. Europu, a bitka kraj Sigeta označila je zalaz osman. sile. Bitku je na hrvatskom (Podsjeđanje i osvojenje Sigeta) opisao očevidac Ferenc Črnko, Nikolin komornik, a njegov opis preveo je na lat. jezik i u Beču tiskao Slovenac Samuel Budina (Historia

Park mađarsko-turskog prijateljstva pokraj Sigeta

Sigethi, 1568). Iste je godine tiskan na njemačkom (dva izdanja), a 1570. na tal. jeziku (dva izdanja). Postojala je i starija glagoljska verzija, koju je u arhivu kneza Karla Auersperga, u gradu Logensteinleithenu, pronašao Anton Kaspert. Sigetska bitka opjevana je u više djela dopreporodne hrv. književnosti (Vazetje Sigeta grada /1584/ Barne Karnarutića, Opsida sigecka /1660/ Petra Zrinskoga, Odiljenje sigetsko /1684/ Pavla Vitezovića Rittera).

Bitku M. Držić spominje u pismu Cosimu I. Mediciju od 3. VII. 1566, pretpostavljajući da bi vojvoda mogao oklijevati u podupiranju njegova plana mijenjanja dubr. vlade i zbog sukoba kraj Sigeta: »Ako biste pak smatrali da treba pričekati dok završi ovaj rat u Ugarskoj, a isto tako i pravi ishod stvari s Hiosom, ovo odgodite i učinite onako kako Vam odgovara«.

izvor: <http://leksikon.muzej-marindrzic.eu/sigetska-bitka/>

Bogatstvo...

Nadgrobna ploča Nikoli Zrinskom u sigetskoj tvrđavi, otkrivena 7. rujna, rad kipara Istvána Vanyúra

FOTO: SZIGETVÁR ZRIJNYI VÁR

„Sve što možeš sanjati, možeš i ostvariti“

Svečanost otvorenja nove školske godine u HOŠIG-u

Dana 3. rujna u prijepodnevnim satima u predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đakčoga doma priređena je svečanost otvorenja školske godine 2018./19. Prigodi su među inima pribivali i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, zamjenik državnoga tajnika za vjerska i narodnosna pitanja pri Uredu premijera Zoltán Fürjes, glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh. Nove školske godine 222 polaznika pripada HOŠIG-ovoj obitelji.

Ohrabrujući natpis, koji doista daje samopouzdanje i sigurnost na novome početku, navod iz pjesme „Atom“ mladića Endija „Sve što možeš sanjati, možeš i ostvariti“ čekao je pedagoge, školarce, roditelje i goste u dolično okićenom predvorju Škole. Voditeljica svečanoga programa i ovoga je puta bila darovita Tena Šindik. U prigodnome programu prvaši: Anna Elizabeta Halász, Manna Mia Vám, Hanga Horváth, Mark Lukić-Husti, Leo Lampshire i Rózsa Szabó Rác kazivali su pjesmu Grigora Viteza „Nema za mačke škole“ i stihove Mire Jurele „Polazak u školu“. Plesna skupina „Tamburica“ prikazala je splet bunjevačkih i pomurskih plesova, a Danica Romac (vila Zorica), Maja Šindik (vila Dinara), Muhadri Vegim (kralj Koloman) Grga Sabo (učenic Franjo) izveli su ulomak iz kazališnoga komada „Vremeplov“. Ravnateljica ustanove Ana Gojtan u svome prigodnom govoru istaknula je da će škola ove godine proslaviti 25. godišnjicu postojanja, i to u sklopu redovite školske priredbe „Tjedan hrvatske kulture“. Govorila je i tome da će organizirati i košarkaški turnir u čast slavnoga hrvatskog košarkaša Dražena Petrovića, u kojem će sudjelovati osam školskih družina.

„Za nas su oduvijek običaji, tradicija odredili taj put. Držimo se običaja u našim pedagoškim ciljevima i čuvamo običaje glede opstanka hrvatskoga narodnosnog jezika i kulture. Ne smijemo zaboraviti da su ovi običaji stariji nego sama povijest samostalne budimpeštanske hrvatske škole. Višestoljetna je prošlost podučavanja hrvatskoga jezika, očuvanja hrvatske samobitnosti u Mađarskoj. I danas je to bitna odrednica zvanja škole: osim znanja pružiti vjeru, vrednote, odgajati građane koji su opredijeljeni za svoju narodnosnu zajednicu. I koji znaju, što svakom prigodom naglašavamo, da poznavanje hrvatskoga jezika i kulture danas je dio naše konkurentnosti. To je teškoća, ali i jedinstvena prednost i ljepota dvojnog identiteta, dragi naši učenici. Dvije države vode računa o vama, dvije države računaju na vas. Država u kojoj živimo i u kojoj ćete posjedujući znanje prosperirati, i država koju poštujemo kao matičnu domovinu“, naglasila je ravnateljica Gojtan. Zamjenik državnoga tajnika za vjerska i narodnosna pitanja pri Uredu premijera Zoltán Fürjes u svome pri-

Zajednička fotografija

godnom govoru naglasio je da Hrvatska škola, koja već dvadeset i pet godina postoji, više je od jedne odgojno-obrazovne ustanove. Ona je čuvarica hrvatske narodnosne kulture u Mađarskoj. Smatra da jedna narodnosna škola u Mađarskoj treba upoznati svoje učenike s kulturom, poviješću i zemljopisnim i inim vrijednostima svoje matične domovine, ali istodobno treba osvješćivati svoje učenike koja su njihova skupna i osobna prava u državi u kojoj žive. „Samosvjesni hrvatski naraštaj može postati odraslim samo tada ako je upoznat s vrijednostima matične domovine i svojim pravom i mogućnostima u Mađarskoj. U tome pripomaže i potpora države Mađarske kako za vrtiće, škole, tako i za druge narodnosne ustanove“, naglasio je zamjenik državnoga tajnika Zoltán Fürjes, te je dodao da je zadaća vrtića odgojiti dijete u igri i ljubavi, a osnovne škole pak da učenik usvoji sve više spoznaja, ali dvojnoga je to zadaća, jer treba ojačati i samo-svojnost polaznika. „Za sve to mađarska vlada iz godine u godinu pruža sve veću proračunsku potporu, a također pomaže i podupirućim političko-pravnim okolnostima narodnosti“, istaknuo je gosp. Fürjes. Nazočnima su se obratili i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. I na kraju svečanosti nastavio se HOŠIG-ov uhodani običaj, to jest da rukovanjem prvaša s jednim od visokih uzvanika svečanosti, ovoga puta sa zamjenikom državnoga tajnika za vjerska i narodnosna pitanja pri Uredu premijera Zoltánom Fürjesem te s ravnateljicom škole Anom Gojtan, oni postanu članovi HOŠIG-ove obitelji.

Školski su program osmislile Marija Šajnović i Kristina Kirhofer, plesove je na scenu postavila Andrea Bálint, a dekoraciju je osmislio Zoltán Csomós.

Neka bude sretna nova školska godina svim polaznicima, pedagogima i HOŠIG-ovim zaposlenicima!

Kristina Goher

Bunjevački plesovi

Milosni kip Putujuće Celjanske Marije dospio u Nardu

Trenutak dolaska

Iako su putnici, hodočasnici iz Celja s malim zakašnjenjem došli 26. augusta, nedilju uvečer, u Nardu, brojni domaćini, među njima i parlamentarni zastupnik sela, dr. Csaba Hende, načelnici, predsjednici hrvatskih samoupravov i vjernici iz okolnih sel kot i pišaki, hodočasnici Celjanske Marije iz Hrvatskoga Židana, u velikom broju strpljivo su čekali dokle na pragu Narde ognjogasci su na nosilo stavili slavljenicu zbog koga je i bila skupaspravna svetačnost. Prošeciju su peljali Tamás Várhelyi, domaći duhovnik, i pomoćni farnik Richárd Inzsöl, a celjanski hodočasnici i ognjogasci, za njima vjernici jačući su sprohodili štatuu Majke Božje Celjanske u svoj novi dom, u nardarsku crikvu, kade će sve do 28. oktobra boraviti, a potom će začeti svoje većmisečno putovanje na hrvatski fara Pinčene doline. Pri svetoj maši Tamás Várhelyi predstavio je kratku povijest celjanske katedrale, štatue Putujuće Celjanske Marije, istaknuo je kako su Gradišćanski Hrvati

Od praga Narde do crikve je išla prošecija

Parlamentarni zastupnik dr. Csaba Hende s celjanskimi hodočasnici Narde i Gornjega Četara

Duhovnik fara u Pinčenoj dolini Tamás Várhelyi pri svetoj maši

vjerni hodočasnici Celja sad jur devedeset i pet ljet dugo. „Došli smo danas u nardarsku crikvu da skupa dajemo hvalu za sve milosti današnjega dana. Iako smo za napornim danom i malo smo se istrudjali, važno je da svečujemo da se zahvaljujemo za ovaj dar, za ovu čast, za ovu milost, i prosimo Blaženu Divicu Mariju da nam bude zagovornica na naši puti i ufajmo se da stojimo pred bogatim ljetom puno dara i milosti.“ Putujuća Celjanska Marija od Narde će s prošecijom dalje projti u Gornji Četar, a potom kad se bude nosila u Hrvatske Šice, pohodit će i nimšku faru Keresteš. Marcijuša dojučega ljeta kip putuje u Petrovo Selo, onda će pak posjetiti nimške vjernike i u Pornovi. „Ufajmo se da s milošću Blažene Divicu Marije srušit će se sve prepreke među ljudima, među selima i među narodima i otvorit će se ljudska srca i srca za-

jednic. Geslo ovoljetnoga shodišća u Celju je bilo „Budite gradišćitelji mostov“, zato ćemo i mi graditi mostove, koji će nas peljati jedan drugomu i ovako ćemo se odazvati pozivu vjere i pozivu humanosti“, smo čuli još na kraju svete maše od našega farnika. U nardarskoj crikvi svaki pondiljak i petak se služi sveta maša, a po drugi dani se moli Očenaš, s početkom od 18 uri. U okviru Hrvatskoga dana 23. septembra, u nedilju, služit će se sveta maša s gosti iz Odre, Murskoga Središća, Čajte i Čembe, a u čast patrona sv. Mihovila i na kiritof Male Narde, 30. septembra, u nedilju, će se tamo s prošecijom sprohadjati kip Putujuće Celjanske Marije.

Tiho

Podravski Hrvati hodočastili Majci Božjoj Molvarskoj

U prepunoj crkvi

U organizaciji i uz potporu Hrvatske samouprave Šomođske županije, kaže njezina dopredsjednica Klara Kovač koja je sa zastupnicom spomenute Samouprave Ružom Bunjevac organizirala putovanje

Blažene Djevice Marije. U svečanom ophodu nosio se kip Blažene Djevice Marije iz kapelice prema crkvi, a u ophodu sudjelovalo je mnoštvo vjernika iz bližih i udaljenijih krajeva, tako i Hrvati od Martinaca do Izvara, Novoga Sela, Lukovišća, Barče... Sudjelovali su na misama, ophodu i središnjem euharistijskom slavlju te križnom putu.

Biskup Mrzljak u svojoj homiliji osvrnuo se na važnost svetkovine Marijina Uznesenja na nebo. Govorio je o važnosti Majke Božje za hrvatski narod, njezino značenje za cijelu Crkvu, ali i svakoga vjernika posebice.

– Vjera da je Marija uznesena dušom i tijelom u nebo prisutna je od samih početaka Crkve, iako je dogma o Mariji proglašena tek 1950. godine. Bog je bio taj

Kip Majke Božje Molvarske

osamdesetak vjernika iz mađarskog dijela Podravine, iz sela koje naseljavaju i Hrvati, koji su 15. kolovoza na blagdan Velike Gospe, već redovito i ove godine, hodočastili marijanskomu svetištu u Molvama. Krenuli su u jutarnjim satima iz Izvara. Tijekom cijelog dana na rasporedu su bile mise za vjernike, tako se slavila sveta misa s blagoslovom djece i roditelja, zahvalna sveta misa, a središnje veliko euharistijsko slavlje predvodio je varaždinski biskup Josip Mrzljak u župnoj crkvi

Podravski Hrvati s crkvenim zastavama

koji je u Mariji učinio velika djela, posebno kada se odazvala pozivu i rekla: „Evo službenice Gospodnje“. To je upravljeno i nama danas, da se i mi otvorimo i ispunjavamo volju Božju u našem životu. Možemo li i mi biti poput Marije ili bi nam bilo draže da u Očenašu molimo 'budi volja moja'? Božja volja znači prihvatiti i teškoće i križeve života. Uostalom, to je i Isus rekao kada je pozivao ljude. Nije im kazao kako će biti uspješni, zdravi ili materijalno bogati, nego im je obećao križ. U Isusovu i Marijinu križu moramo prepoznati uzor, ali i križ našega života. Ne treba se bojati ni križeva ni žrtve jer Marija je konačni cilj kamo idemo, poručio je u svojoj propovijedi u Molvama mons. Josip Mrzljak.

Molve su poznate i prepoznate diljem katoličkoga svijeta po čudotvornom kipu Majke Božje Molvarske koji potječe iz ranoga srednjeg vijeka (oko 1470. godine). Čudotvornost kipa proizlazi iz toga da je za vrijeme turskih osvajanja u našim krajevima bio u zemlju zakopan i poslije zaboravljen. Pronađen je tako što je isko-

Vjernici iz Izvara

pan rogom jednog vola i od tada se proćuo glas po Podravini i šire u njegovu čudotvornost. Svake godine na svetkovinu Velike Gospe mnoštvo vjernika hodočasnika dolazi po utjehu i zagovor. Druga prepoznatljivost Molva jest velebna crkva Marijina Uznesenja koja se uzdiže na brežuljku u srcu Podravine. Crkva je građena od 1853. do 1862. godine i danas je s pravom nazivaju molvarskom ili podravskom katedralom. Čuvari su svetišta i prošteništa franjevci konventualci, donosi portal www.biskupija-varazdinska.hr.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Lilla Benđeskov, HOŠIG-ova učenica, na mundijalu u Rusiji

Mnogima je bila želja otputovati na Svjetsko nogometno prvenstvo u Rusiju, pojedini su to i ostvarili, a neke sreća prati. Naime, učenica budimpeštanskog HOŠIG-a Lilla Benđeskov i

njezin otac Leonid, zahvaljujući jednom objedu u restoranu lanca brze hrane, posjetili su mundijal i Moskvu. Istina, kako nam je rekao Leonid, ne jedu na takvim mjestima, ali kćerkinjoj želji nije mogao odoljeti. Fortuna je bila na njihovoj strani jer su ih nazvali da su među sretnim dobitnicima putovanja i sudjelovanja na Svjetskome nogometnom prvenstvu u Rusiji. Uvjet je bio restoranov izvorni račun, ispravna putovnica, i odobrenje s ruske strane. Dobili su četiri dana besplatnoga boravka u Moskvi, dapače Lilla je bila među onima koji su imali onu prednost da prate jednoga reprezentativca na nogometni teren. Na utakmici Argentina – Island pratila je Birkira Sevarsona. Istina, njezin je miljenik Argentinac Lionel Messi, i bila je neopisivo sretna što ga je mogla vidjeti, štoviše biti s njime na nogometnom terenu, i što je bila među osmero djece iz Mađarske koji su pratili igrače. Restoran im je platio smještaj u hotelu s četiri zvjezdice, putovanje zrakoplovom, organizirao razgled grada, brodarenje na rijeci Moskvi i iz broda su zapravo mogli pogledati znamenitosti grada. Dobili su i mnogo darova, od plišane figure do dva kompleta dresa i tenisica, bilježnicu, pernicu... a od ruske zrakoplovne kompanije naprtnjaču. Lilli se od znamenitosti grada najviše svidio Crveni trg. Iz cijeloga svijeta sudjelovalo je 1200 djece. Lilla Benđeskov odlikašica je Hrvatske osnovne škole, jesenas pohađa 3. razred. Darovita je kazivačica proze i poezije, odlično pleše i pjeva. S putovanja se vratila obogaćena nezaboravnim uspomjenama. Ona i tata upoznali su u Moskvi hrvatsku obitelj s otoka Krka, sklopilo se prijateljstvo i dogovor za međusobni posjet.

k. g.

Dobro došli u novu školsku godinu!

Jesen je službeno stigla, a s njom i nova poznanstva i školske obveze. *Treba ponovno sjesti u školske klupe, odmorni i puni želje za novim znanjima, druženjima, istraživanjima i s velikim osmijehom na licu ulaziti u novo poglavlje.* Pozdravljamo vas na početku školske godine 2018./2019. sa željom da vam bude uspješna, da se mnogo igrate, zabavljajte i družite sa svojim vršnjacima i s vašim učiteljicama i učiteljima. Naša Mala stranica i u ovoj školskoj godini nudi vam razne sadržaje, zanimljive zadatke koji će vam pomoći u svladavanju školskoga gradiva i u učenju hrvatskoga jezika, te nadalje očekujemo vaše napise, fotografije, crteže, da o vašim uspjesima, nadarenosti čitaju i vaši vršnjaci i svi čitatelji našega tjednika. Kao dar za početak školske godine nudimo vam slikovnu križaljku. Uživajte u njoj!

JESEN

1. DULJINA DANA I NOĆI PRVOG DANA JESENI
2. NA DALEKOM PUTU...
3. MJESEC U KOJEMU POČINJE JESEN
4. ČESTA JESENJIA PADALINA
5. MJESEC KOJI JE DOBIO IME PO LIŠĆU
6. KRUŠARICA NA KLIPOVIMA
7. SLASNE BOBE U VINOGRADU
8. ULJARICA, TEŠKU GLAVU ZA SUNCEM OKREĆE
9. KRILA NAM DAJE I FRIZURE KVARI
10. MMMMM...MLJAC...
11. ŠPILIJU ZA SANAK SPREMA
12. PITOME JEDEMO, A S DIVLJIMA SE IGRAMO
13. POČINJE 23.9.

Ponovno se sastali slikari i drvorezbari u Sumartonu

Drvorezbarska i likovna kolonija u Sumartonu već 27. put održana je u organizaciji Društva drvorezbara, na čelu s predsjednikom Stjepanom Radnajem. Iz godine u godinu stižu umjetnici profesionalci i amateri iz Pomurja, Međimurja i raznih krajeva Mađarske.

Sudionici kolonije

U zadnje vrijeme u koloniji prevagne slikarstvo iako je u početku bilo više drvorezbara. Uzrok tomu je da neki od onih vrsnih drvorezbara, kao što su bili Ivan i Josip Cikač, a i drugi nažalost preminuli. Njihov spomen čuvaju kipovi po cijelome Sumartonu, u crkvenome dvorištu, na križanjima, u vinogradu. Osim toga za slikarstvo lakše je nabaviti sredstva nego alate i drvo za drvorezbanje. Bez obzira na to, uvijek ima i drvorezbara koji izrađuju manje ukrasne kipove. Ove su se godine kampu pridružili umjetnici: Josip Tkalčec, Zvonko Bendeljka, Josip Sabol, Gabor Frech, László Pál, József Zsupan, Zoltan Timar, Božidar Benković, Franjo Ružman, Erika Vegh, Kety Vertarić, Miljenko Kranjčec, Snježana

Božić, Josip Demek i voditelj Stjepan Radnai te petnaestero djece iz okolnih mjesta. Budući da se sve više djece javlja u koloniju, organizator ju je s Kamanovih vinograda premjestio u Seoski dom. Iстина, u vinogradu znatno je ljepši okoliš, ali u središtu sela više je posjetitelja, mještani mogu pratiti kako nastaje umjetničko djelo iz dana u dan.

– Zapravo, cilj je kampa druženje ljudi s istim zanimanjem, hobijem, razmjenjivanje iskustava u umjetnosti, zajedničko stvaranje, podupiranje jedni drugih te odgoj djece na umjetničko razmišljanje, razvijanje njihove nadarenosti. – rekao je g. Radnai.

Društvo već nekoliko godina surađuje s Udrugom hlebinskih slikara i kipara naive iz Koprivničko-križevačke županije, pa tako iz godine u godinu stižu umjetnici naivnoga slikarstva koji predstavljaju posebnu tehniku toga umjetničkog stila. Preložanin Franjo Ružman već četvrti put sudjeluje u koloniji. Kao član Udruge naivnih slikara Hrvatske predstavlja hrvatsku naivu u Sumartonu. U ovogodišnjoj je koloniji izradio slike s tehnikom akrila na platnu, ali najviše voli slikati uljem na staklu, što je vrlo dugotrajno jer prvo se slika podrobnost, npr. gumb i tako se ide dalje, to se radi slojevito, mora se čekati da se osuši. Sam je naučio tu tehniku. Voli vesele i jake boje. Prema njegovim riječima naivna slika uvijek slika priču, Ružmanove su slike prepoznatljive po raznim potankostima, a to je pokazao i na novonastalim djelima. Slikari su se sastali na Danima Pomurja u Letinji u Koloniji Mura-Art, gdje su pod sjenom goleme platane slikali, na radost prolaznika. *beta*

Kapošvarski učenici na praksi u Poreču

Trgovačka i ugostiteljska srednja škola „István Széchenyi“ u Kapošvaru u 90-im godinama započela je suradnju s ugostiteljskim zdanjima u Poreču. Iza te suradnje zapravo je bio ondašnji nastavnik, Hrvat Ladislav Karas (rodnom iz zalskog Fiéehaza) koji je danas ravnatelj te ustanove. Suradnja s Porečom opet je oživjela zahvaljujući programu Erasmus +.

Kapošvarska je škola na natječaju Europske unije prijavila projekt „Stručna mobilnost od Alpa do Jadrana“, u okviru kojega je ostvarila učeničku praksu u Hrvatskoj i Austriji. Cilj je projekta bio da učenici iskuse svoju vještinu ugostiteljstva u inozemstvu, da im se popravlja mogućnosti ostvarenja karijere. Primanje učenika na praksu u interesu je i ugostitelja, naime u zadnje vrijeme sve se više susreću s nedostatkom radne snage. U okviru toga programa kapošvarski učenici u hotelima Laterna, Solaris, Tamaris, Marina i Valamar odradili su stručnu praksu u zanimanjima konobara, kuhara i slastičara. Učenici su dnevno radili sedam sati u određenim strukama, za njih je bio osiguran smještaj i hrana, a u tjednu dobivali dva slobodna dana, osim toga za njih su organizirani i izleti, do Limskih fjordova, na obližnje porečke otoke i pogledali stari grad Poreč.

Osim stručnog iskustva to je bila prigoda i za upoznavanje s ljepotama Jadrana, neki od učenika jedino su ovom prilikom mogli pogledati prekrasno Jadransko more. Ravnatelj kapošvarske ustanove Ladislav Karas, koji inače obnaša i dužnost u kapošvarskoj Hrvatskoj samoupravi, svojim stručnim znanjem pokušava povezivati grad s Hrvatskom jer smatra da takvi međunarodni

Učenici s ravnateljem Ladislavom Karasom na praksi u Hrvatskoj

projekti razvijaju kod mladih iskustvo rada, socijalne vještine, snošljivosti prema drugim kulturama, a i volju za učenjem jezika. Na kraju projekta u kapošvarskoj je školi prikazano spremanje tradicionalnih jela istarske kuhinje kako bi se više učenika i profesora škole upoznao s hrvatskim nacionalnim jelima te načinom njihova pripremanja i posluživanja. *beta*

Priprema se II. Forum mladih pripadnikov hrvatskih manjin u Koljnofu

Koncem augustuša, u petak, su se strefili suradnici Hrvatske matice iseljenika (HMI) i predstavnici sela Koljnofa u Levandi da se dogovoru za detalje II. Forumu mladih u Koljnofu. Hrvatska matica iseljenika je po prvi put ovaj forum priredila lani, u Subotici, u Vojvodini. Forum će se ljetos organizirati od 21. do 23. septembra u Koljnofu. Po prvi put će biti tema na forumu „Manjinsko obrazovanje na hrvatskom jeziku – iskustva mladih“.

Pripadnici hrvatskih manjin školuju se na hrvatskom jeziku, i to u različni školski sustavi i po raznoliki programi. Budući da ne postoju čvrsti međunarodni standardi za obrazovanje manjin, školovanje svenek visi od zakona zemlje u kojoj manjina živi. Uz to postoju i bilateralni sporazumi države Hrvatske i zemalji, kade živu hrvatske zajednice.

Težišće ovoga Forumu mladih pripadnikov hrvatskih manjin će ležati na iskustvi mladih: ki program/obrazovanje prolaze ili su prošli. „Ono što nas prvenstveno zanima je to, što mladi ljudi čutu prema manjinskoj nastavi na hrvatskom jeziku“, veli glavni organizator Marin Knezović. Forum kani najti odgovor na nekoliko važnih pitanji, vezana za hrvatsko manjinsko obrazovanje: U kojoj mjeri postojeće obrazovanje omogućuje očuvanje jezika i kulture hrvatskih manjinskih zajednica? Kakove jezične kompetencije dostanu mlade osobe u sustavu manjinskoga obrazovanja? Jesu li one dovoljne? Kakov je odnos prema jebinstvu narječja hrvatskih manjin? Treba li prednost dati učenju narječja ili književnoga hrvatskoga jezika? Ako nešto treba minjati u sustavu manjinskoga obrazovanja, što i kako treba minjati? U kojoj mjeri i kako manjinsko obrazovanje doprinosi shvaćanju i prihvaćanju hrvatskoga manjinskoga identiteta kod mladih osoba? Kakov je odnos manjinskoga iskustva identiteta stečenoga u obitelji i onoga stečenoga u sustavu manjinskoga obrazovanja? Dosad su se na II. Forum najavili mladi iz Austrije, Črne Gore, Italije, Ugarske i Slovenije. Točan program čedu dostati oni ki su se dosidob najavili, a najave se primaju i nadalje na slijedeći adresa: marin.knezovic@matis.hr i klemensits.ingrid@gmail.com.

Petar Mogyorósi

Omladinski kamp vršendske djece u Zavičaju

Hrvatska samouprava sela Vršende već četvrti put organizira ljetni kamp za djecu i omladince u Vlašićima. Ove je godine početkom kolovoza u kampu sudjelovalo dvadesetak mladih, ponajprije članovi mjesnoga hrvatskog plesnog društva. Za njih su s potporom Ministarstva ljudskih potencijala organizirani razni izleti i tako su se mogli upoznati s ljepotom hrvatskoga povijesnog i kulturnog blaga. Posjetili su Zadar, gdje su pogledali znamenitosti, a najveći je doživljaj bio glazba morskih orgulja, i uvečer prekrasna igra svjetla skulpture „Pozdrav sun-

cu“. Jednodnevni izlet brodom u paškom kanalu, posjet svetioniku u Caski, Metajna, te plivanje u špilji, ostale su nezaboravne uspomene. Naravno, ostvaren je izlet i u grad Pag, posjet mjesnoj crkvi, razgledanje oko paške solane. Jedna večer provedena je u Ninu, tada je ondje nastup imala klapa Cambi. Na povratku pošli su starom cestom kako bi kod Slunja pogledali etnoselo Rastoke, pun više stogodišnjih starih mlinova, slapova i rječica.

Marijana Balatinac Al-Emad

OBAVIJEST

Poduzeće Croatica Nonprofit Kft. zbog selidbe u nove prostore, od 13. do 20. rujna zatvoreno je! Telefonske i mrežne dostupnosti valjane su.

Čaba Horvath
ravnatelj
Croatica Nonprofit Kft.-a

ŠENKOVEC

U spomen na bana Nikolu Šubića Zrinskog Međimurska je županija 6. rujna obilježila 452. obljetnicu junačke pogibije Nikole Šubića Zrinskog i Sigetske bitke. Svečani je program započeo polaganjem vijenca kod spomenika čakovečkom Perivoju Zrinskih koje je predvodila čakovečka Zrinska garda, te nastavljena u Šenkovcu kod Mauzoleja obitelji Zrinski uz ostatke nekadašnjega pavlinskog samostana svete Jelene i kod spomenika Nikoli Zrinskom Sigetskom na Trgu svete Jelene polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća. Na svečanosti je bilo i izaslanstvo iz Baranjske županije koje je predvodio sigetski gradonačelnik dr. Péter Vass i nastupili članovi Udruge Zrinskih kadeta u svečanoj odori.

FOK

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 15. rujna priređuje se tradicionalni Hrvatski dan. Mjesto je priredbe osnovna škola (Drávafoke, Fő u. 28). Program Dana počinje u 16 sati svetom misom na hrvatskom jeziku u rimokatoličkoj crkvi, a nastavlja se kulturnim programom u kojem nastupaju folklorišti Čitaonice mohačkih Šokaca, martinački pjevački zbor „Korjeni“, te šeljinski KUD „Zlatne noge“. Nakon programa slijedi večera, a potom Hrvatski bal s orkestrom „Podravka“.

LOVRETA

Željezanska biskupija poziva Gradišćanske Hrvate na skupno hrvatsko shodišće u Lovretu 15. – 16. septembra, subotu i nedilju. 15. septembra, u subotu, od 18 uri se molu sveti Očenaši i imate mogućnost na sv. spovid. U 19 uri je večernja sveta maša ku predvodi željezanski biskup mons. dr. Egidije Živković, a muzički okvir daju Stinjački tamburaši, potom je ophod sa svićami i noćno virostopanje. Nedilju, 16. septembra, jutarnju svetu mašu u 8 uri služi pater Štefan Vukić, lektor Lovretanske bazilike, a u 10 uri svetačnu svetu mašu celebrira mag. Ignac Ivančić, sviraju Štikapronski tamburaši. U 14 uri je večernica i svetačni izlaz.

VRŠENDA

Dana 22. rujna, u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave i Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata, priređuje se XIII. Susret hrvatskih crkvenih zborova. Susretu, s početkom u 15 sati, prethodi sveta misa na hrvatskom jeziku. Istoga je dana u mjesnoj Šokačkoj čitaonici usavršavanje za zborove iz Baranjske županije, u organizaciji Udruge baranjskih Hrvata.

KERESTUR

Osnovna škola „Nikola Zrinski“ i Društvo Zrinskih kadeta, po ustaljenom običaju, zadnje rujanske subote, 29. rujna, organiziraju Utrku Zrinski, s početkom u 10 sati. Prijavljeni mogu se natjecati na više udaljenosti: u polumaratonu, u četvrtmaratonu, u osmini (5,275 km) i šesnaestini maratona (2,6375 km). U 9.45 bit će održana utrka i za polaznike dječjih vrtića. Rezultati utrke vrednovat će se u raznim kategorijama, posebno žene i muškarci. Prijaviti se može i na licu mjesta između 9 i 9.40 kod starta. Pristojba je za odrasle tisuću forinta. Podrobnije : www.iskola.murakeresztur.hu.

KOLJNOF; HRVATSKA

Kako nas je obavijestio dr. Franjo Pajrić, predsjednik Društva Hrvati i glavni organizator projekta „Hrvatski jantar“, gradišćanska ekspedicija vrijeda će se ganuti na treći susret u Hrvatsku. Na otkrivanju „Jantarske ceste v Hrvateh“ će se ganuti 13. septembra, i prvi put će zastati u Sesveta na posjeti Udruge Etnoraj-ogrlice. U kratkom pohodu Zagreba slijedit će se put patera Filipa Kaušića, inicijatora za utemeljenje Sveučilišta u Zagrebu 1669. ljeta, a za objedom čeka putnike Etnoranč Hrvatski Banovac u Draganiću i predaja velikoga panoa pod geslom Gradišćanski Hrvati 500 ljet. Zatim će se pohoditi etnozbirka, kapelica Svetoga Križa i spomen obilježje sedamnaest poginulih braniteljev, na mjestu najvećega stradanja pripadnikov Hrvatske vojske i crikva sv. Jurja. U 19 uri je predavanje i druženje u Kulturnom domu s temom i porukama Jantarske ceste i povezivanje ljudi na njoj. U petak je putni cilj: Nin – Ljubacka kosa (Ražanac) – Radovin – Lergova gradina – Beretinova gradina – Pridraga Gradina, sv. Marin – Benkovac, dokle 15. septembra, u subotu, je na redu Benkovića gradina – Šopot – Aserija (Bačić) – Perušić – Ostrovica – Bribir – Skradin. U nedilju su na programu Stankovci – Tinj (Bobanović) – Vrana – Biograd – Zadar (Fontana) Kolovare s kratkom spomen-priredbom, a s tim se simbolično zatvara krug uz 450. obljetnicu tiskanja Planina i 510. jubileja rođenja Petra Zoranića. Pri putovanju domom predviđena je kratka stanka u Oštarija zbog Misala iz 1486. ljeta i veze s Frankopani. Pri putovanju računa se na pomoć legendarnoga književnika i slikara Tomislava Marijana Bilosnića.

VINKOVCI; UNDA

Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci“ jur treći put nastupa na jednom od najvećih folklornih festivalov u Hrvatskoj, na „Vinkovačkim jesenima“ 15. septembra, u subotu. Kako nam je rekao Štefan Kolosar, predsjednik HKD-a, ujedno i predsjednik Hrvatske samouprave Unde, ljetos su pozvani na spravišće čuvari tradicij, a naš folklorni ansambl je izabran med sedamdeset društav i tako zastupa Hrvate iz Ugarske. U koreografiji peljača društva „Gradišćanski tanci“ od osam minutov jednako tancuju i sviraju Undanci kot i člani i iz drugih gradišćanskih sel (Petrovoga Sela, Narde, Kisega, Šoprna, Koljnofa, Gornjega Četara). Na državnu smotru izvornoga hrvatskoga folklor iz Gradišća putuju svi skupa tridesetimi. Predstaviti će u mimohodu i spektaklu i originalne undanske nošnje. Jedna od radosnih visti je da Undanci će imati priliku ponovo se družiti sa svojim dugoljetnim prijatelj iz Cerića.